

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 14 (224)

Fredagen den 1 april 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50 Idun ensam..... » 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre. (vid kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	---	--	---

Béatrice Véhon-Halvorsen.

ett gästspel af mer än vanligt intresse tog den 23 mars sin början å vår k. opera. Utan föregående reklam uppträdde då den här hittills alldeles okända sängerskan fru Béatrice Véhon, gift med en i Paris bosatt norsk köpman Halvorsen. Det vare sagdt till så väl publikens som sängerskans heder, att den här alldeles obekanta gästen tillvann sig allas sympati redan efter de första sängfraserna. Vår musikaliska publik insåg ögonblickligen, att den här hade framför sig en konstnärinna af betydelse, och denna angenäma öfverraskning gaf sig sedan luft i en mängd inropningar efter första akten, hvilka under aftonens lopp blefvo ännu talrikare. Det var »Den vilseförda», som den aftonen gafs, och man hade tillfälle att beundra ett både dramatiskt och musikaliskt intelligent utförande af Violettas i båda dessa hänseenden maktpåliggande parti.

Béatrice Véhon är född i Chicago af franska föräldrar. Det nobla och distinkta, som utmärker de latinska folken på det konstnärliga området, har hon sålunda mottagit i arf. Själfr har hon af en

frikostig natur begåfvats med en mycket sympatisk sopranstämma af betydande volym. Sängerskans hemland har försett vår gamla världsdel med många röstbegåfvade konstnärinnor, bland hvilka ej få skapat sig ett känt namn. Af dessa må nämnas van Zandt, Marie Durand, Clara Kelloy, Emma Juch, Nordica, Emma Thursby, som här har många beundrare, Ella Russel, Nevada, Valeria, Valda, Cary, Donita, Vinant, Bailey. Vid sidan af dessa landsmaninnor skall säkerligen en dag den sängerska, som i dessa dagar uppträder å vår lyriska scen, intaga en värdig plats. Redan nu är hon känd och värderad i sängens hemland Italien.

På inrådan af några musikvänner i Chicago sändes den röstbegåfvade unga flickan till Paris. Här lyckades hon till lärarinna erhålla en af världsstadens förnämsta kapaciteter i den vägen, den en gång berömda sängerskan madame Anna de la Grange, som strax förut dragit sig tillbaka från scenen för att uteslutande ägna sig åt sängundervisningen. Det var en grundlig och omfattande kurs, den unga sängerskan här

Bekymmer finnas på vårt klot
Till tusental.
Ett godt recept jag vet emot
Förtret och kval:

Hvad ödet gett dig eller gömt
Af sorg och tår,
Kom blott ihåg, att allt är glömdt
Om hundra år.

ELIAS SEHLSTEDT.

fick genomgå, och efter dess slut erhöll hon på anbefallning af sin lärarinna introduktion hos den kända förläggarfirman Ricordi i Milano.

En af denna firmas medlemmar, Giulio Ricordi, har skapat sig ett aktadt namn såsom författare af en hel del uppsatser i musikaliska ämnen i den mycket spridda factidningen »Gazette musicale» och är dessutom en ansedd sångundervisare. Hos honom erhöll den unga sångerskan den sista efter italienska fordringar lämpade utbildningen och inöfvade särskildt på det omsorgsfullaste sätt det parti, hon valt vid sitt första uppträdande å svensk scen. Det är också en i detalj utarbetad prestation och hvad särskildt den stora cavatinnan beträffar, är det endast få sångerskor, som utföra den i så fullkomlig Verdi-stil samt i den rätta tonarten. Vid sin debut i detta parti erhöll sångerskan också ampla loford af den italienska pressen. Hon sjöng sedan med stigande framgång på ett stort antal italienska scener och erhöll till sist i februari 1889 en flere gånger upprepad kallelse att i hufvudpartier uppträda å Italiens största teater, San Carlo i Neapel. Detta anbud afslog hon dock, fastän Ricordi tillrätte henne att antaga det.

Utom Italien har fru V.-H. hittills endast uppträdt i Spanien och Belgien, men med samma framgång som i det förstnämnda landet. I september skall sångerskan börja sitt engagement vid Théâtre de la Monnaie i Bruxelles, hvilken scen som bekant räknas bland de förnämsta i Europa. Enär sångerskan numera kan sägas vara af skandinavisk nationalitet, har hon redan nu velat uppträda å Skandinavien förnämsta sångscen.

Det nämndes här ofvan, att vår operas nuvarande gäst äger till sitt förfogande en förträfflig stämma. Denna har en betydande höjd, så att den utan ansträngning sträcker sig till trestrukna d eller ännu högre och med lättbet slår en drill vid trestrukna c, men den äger på samma gång vackra djupa toner. Dessutom är den både fraiche och af en betydande volym och bärkraft, så att den gör sig gällande äfven i komplicerade finaler, hvilket bland annat visade sig i tredje finalen i »Den vilseförda». Såsom man kan sluta af de kända namnen på dem, som utdanat denna stämma, är röstbildningen ytterst värdad. Det vibrato, som vid första föreställningen någon gång skymde den glänsande tekniken, härledde sig tydligen af den förklarliga oro, som framkallas af uppträdandet inför en alldeles obekant publik. Sångerskan har eljes redan nu en säker och flytande koloratur, som endast kräver en genom flerårig praktik förvärfvad smidighet för att varda än exaktare. En af de viktigaste faktorerna i en god röstbildning förefinnes här ock, nämligen stämmans egalitet eller jämnhet, med omärkliga registerförbindelser.

Vid olika nyansgrader bibehåller denna väl utdanade stämma sin fulla skönhet och man skall aldrig få höra detta osköna och öronpinande skrik, som somliga anser vara oundgängligt i förenade dramatiska moment. Detta skrikmanér har så tagit öfverhand, att åtskilliga sångartister omöjligen kunna taga en hög ton, utan att med våld pressa fram den, äfven där den sceniska situationen ej alls fordrar det. Detta manér kan för öfrigt mången gång bemantla ett aftagande af röstresurserna. I detta hän-

seende är fru V.-H. en lämplig förebild genom den finess, hvarmed hon i de allra flesta fall tager höjntonerna.

Med ofvan antydda strupteknik förenar sångerskan ett distinkt textuttal, som låter hvarje ord komma till sin rätt, och samma fraseringskonst, som är kännetecknande för de sydeuropeiska sångkonstnärerna.

Det är naturligt, att tekniken för en verklig konstnär ej är hufvudsak, utan endast ett medel för att vinna högre konstnärliga syften. Genom det själfulla i sin föreställning kommer fru V.-H. också åhöraren att glömma, att hennes tekniska utbildning ej hör till de vanliga.

I slutakten af »Den vilseförda» hade sångerskan tillfälle att visa, det hon äfven förfogar öfver en ej ringa dramatisk talang, ty här var framställningen rik på lika väl genomtänkta som med gripande sanning utförda moment.

Fru V.-H:s repertoar omfattar en hel del partier i italienska och franska operor, sådana som Gilda i »Rigoletto», Mignon med flere.

Sedan ofvanstående var skrivet, har hon å vår scen äfven uppträdt som Margaretha i Gounods »Faust».

H. G. S.

Kärlekens strängar.

*Djupt i mitt innersta ibland jag hör
en ljuf musik, hvars toner örat smeka;
med sakta ljud hon känslosträngar rör,
som spörja mig med mollackorder veka:*

*»Säg, minnes du den arla morgonstund,
då daggens tår i ögats blomkalk lyste,
då himlen speglades af själens grund
och glad förhoppning unga sinnet hyste?»*

*Minns du en tro, på hvilkens äkta halt
du litade, liksom på guldets värde?
Minns du en vän, som var dig mer än allt,
hvad öfrigt lifvets rikedom beskärde?»*

*Hvem vet? Kanhända samma strängalek,
som mina känslosträngars stundom rör,
och samma ton, som klingar skär och vek,
min vän i stilla stunder äfven hörer.*

*Kanhända mötas suckar, hvilkas ljud
här tyckas bortdö som i öde öken,
kanhända gå de såsom sändebud
från själ till själ, midt genom jordens töcken.*

*Och hviska sakta, om och om igen,
att ömhetsbandet, här af misstro brutet,
där, hvarest vän ej skiljes mer från vän,
af luttrad trohet varder återknutet.*

Charlotte Lindholm.

Skyddsbestämmelser

för

kvinnliga arbetare.

För Idun af Gregor.

Då i dessa dagar en af konungen tillsatt komité för afgifvande af förslag i viktiga frågor inom arbetarskyddslagstiftningens område i sitt betänkande förordat åtskilliga bestämmelser, afseende skydd särskildt för kvinnliga arbetare, hafva vi trots oss tillmötesgå önskingarna hos de flesta Iduns läsare, då vi i dag bjuda dem en kortfattad redogörelse för hvad den svenska lagstiftningen i detta hänseende nu stadgar, äfvensom för komiténs utredning och förslag i hithörande delar. Men dessförinnan ha vi trots det kunna intressera Iduns läsekrets att något orientera sig i frågan i allmänhet samt kasta en helt flyktig blick på förhållandena utom vårt land och på arbetsområden, från hvilka vi svenskar ju gärna pläga hämta föredömen.

* * *

Hufvudsakligen till följd af ångans användande i industriens tjänst och det allt allmänare vordna bruket af maskiner har det industriella arbetet under det nittonde århundradet undergått en genomgripande omgestaltning och länkats in på nya banor. Medan fordom en genom långvarig öfning uppdrifven handskicklighet var af nöden, kan numera industrien för utförandet af de många ganska enkla operationer, som den utsträckt arbetsfördelningen fört med sig, tillgodogöra sig äfven relativt svaga och öofvade krafter; och då dessa ock äro de billigaste, har vinningslystnaden å arbetsgifvarnes sida räckt handen åt behofvet af bröd å arbetstagarne. Fäder och målsmän hafva gärna sett arbetets fält öppnade för krafter, som eljes icke förmått draga något strå till det gemensamma hemmets stack, och barn och kvinnor hafva blifvit indragna i arbetets stora Grotte-kvarn. Men härigenom hafva ock dessa krafter blifvit utsatta för att öfveranstängas eller skadas, och berättelser om upprörande missbruk i detta hänseende äro inskrifna i århundradets krönikabok. Det uppgifves, att i England efter spinnmaskinens uppfinning barn, indelade i skift, höllos i arbete vid maskinernas skötsel från morgon till afton och från afton till morgon, växelvis åtnjutande hvila i samma säugar, och det går en sägen i Lancashire, att dessa bäddar aldrig kallnade. I Frankrike såg man barn från 5 år i oafbrutet arbete 14 å 15 timmar, till dess de vanmäktiga nedföll vid

sina maskiner. Och då man erfar, att flerstades kvinnor i stor utsträckning användts till arbete i kolgrufvor, kan man lätt föreställa sig de sorgliga följder ett sådant arbete för dem medför.

Antalet kvinnor, som sysselsätts i industriellt arbete, har stigit i en mycket hög grad. Såsom exempel hvad särskildt unga flickor angår, taga vi förhållandena i Italien, där, enligt en beräkning år 1881, ensamt inom textilindustrien med en arbetarestock af 1,245,000 personer, 99,000 flickor mellan 9 och 15 år användas. Det är såsom det allegoriskt framställs i Viktor Rydbergs mäktiga skildring af de mänskliga arbetskrafternas missbruk, »den nya Grotte-sången»: Mammons-kvarnen kräver numera ock

» — trälinnorna,
som de äldre så de yngre, »

och

»har behof af trälabbarna,
äfvén tioårs och yngre.»

Och med skalden må vi klaga, att barnets

»blod det lätta, unga,
varma, rena, offras skall
åt den kalla syndatunga
världsförhärjande metall.»

Men det är oss härvid en tröst, att de, som fallit offer för arbetskrafternas missbruk, icke lidit förgäfv. Missförhållandena fäste lagstiftarnes uppmärksamhet på nödvändigheten att ingripa, och i de flesta kulturstater sökte man snart genom lagbestämmelser värna om unga arbetares fysiska och moraliska väl, så att de i någon mån skyddades från hälsomen och öfveranstängning af arbetet och icke beröfvades tillfället till fortsatt andlig utveckling. *Arbetarlagstiftningen* möttes till en början af häftigt motstånd och detta icke allenast från arbetsgifvarnes, utan ock från de skyddades sida, men gensträfvigheten synes på väg att brytas, och numera torde en sådan lagstiftning erkännas såsom både befogad och nödvändig.

Det blef Tysklands dädkraftige herskare förbehållet att gjuta nytt lif i sträfvandena å arbetareskyddslagstiftningens område. På hans inbjudan samlades till en konferens i Berlin år 1890 ombud för de flesta Europas stater, och uttalade denna konferens, hvad *kvinnorbetet* vidkommer, önskvärdheten däraf, att bestämmelser till ökad skydd för kvinnor vid industriellt arbete blefve vidtagna. Så borde förbud stadgas mot användande af kvinnor till arbete under jord, nattarbete förbjudas flickor och gifta kvinnor af hvarje ålder samt den effektiva arbetstiden för dessa bestämmas till högst 11 timmar dagligen med raster om sammanlagdt 1½ timme. Alla arbetare borde därjämte tillförsäkras en hvilodag hvarje vecka, och borde söndagen därtill bestämmas. Slutligen borde barnsängskvinnor icke tillåtas inträda i arbete förrän fyra veckor efter förlösningen.

De grundsatser, som här uppställdes såsom önskvärda, hafva redan i flere länder vunnit efterföljd.

* * *

Vi öfvergå nu att skärskåda, huru den svenska lagstiftaren i detta hänseende värnat om vår svenska kvinna.

Minimiåldern för antagande till biträde i handel eller till arbetare i fabrik, handverk eller annan handtering är här satt till 12 år; och må därjämte till arbetare i fabrik, handverk eller annan handtering icke antagas den, som ej inhämtat det för afgång från folkskolan stadgade minsta kunskapsmätt eller till följd af sjuklighet eller kroppslig

svaghet anses komma att lida men af det ifrågavarande arbetet. Af dessa bestämmelser följer, att för anställningen fordras intyg, styrkande den minderårigas ålder, skolkunskap samt kroppsbekaffenhet och hälsotillstånd. Det åligger näringsidkaren att med dessa intyg vara försedd. Arbetstiden är i fabriksarbete för barn intill 14 år högst 6 timmar, afdelade af minst en half timmes rast, och för yngre personer, 14—18 år, högst 10 timmar med afbrott af raster om minst 2 timmar. Såväl i fabriks- som handverksarbete skall arbetstiden infalla mellan kl. 6 f. m. och 8 e. m., hvaraf följer att nattarbete är förbjudet. Om handverksarbete gäller för öfrigt endast, att arbetet skall afdelas af lämpliga raster.

Barn intill 14 år samt yngre personer af kvinnökön få icke användas till arbete under jord i grufvor eller stenbrott. Bestämmelser äro därjämte gifna angående fullgörandet af skolplikt m. m. Om arbetet i ett yrke finnes vara synnerligen ansträngande eller för hälsan vådligt, kunna särskilda föreskrifter för minderårigs användande vid sådant arbete föreskrivas.

I fabriker för tillverkning af tändstickor eller andra tändmedel, för hvilkas beredning vanlig fosfor användes, får vid tändmassans beredning och stickornas doppning icke användas minderårig, som ej fullt 15 år.

Genom en särskild lag af år 1889 ang. skydd mot yrkesfara hafva särskilda lagstadganden angående åtgärder mot yttre skador och hälsomenliga inflytanden i arbetet blifvit meddelade, gällande för alla arbetare i de i lagen afsedda yrkesgrenar.

Härjämte har det i synnerhet i sedligt hänseende så ytterst fördärfbringande bruket att vid försäljning å gator och torg af åtskilliga artiklar använda unga flickor helt nyligen uppmärksamats af våra lagstiftare. Enligt en förordning af år 1891 kan nämligen förbud meddelas för barn af kvinnökön under 15 år att under tiden från kl. 8 e. m. till kl. 8 f. m. å gator eller andra allmänna platser, å utskänkningsställen eller andra offentliga lokaler till salu utbjuda eller utdela tryckalster, blommor, kramvaror eller annat.

Såsom vi se, äro här icke några bestämmelser meddelade, som skydda fullvuxna kvinnor mot skada af arbetet utöfver hvad allmänt gäller om skydd mot yrkesfara. Beträffande söndagsarbetet har man nöjt sig med strafflagens stadganden om sabbatens helighållande.

För säregenhetens skull nämna vi emellertid ännu ett fall, i hvilket lagstiftaren uppmärksammat kvinnors användande i arbete. I byggningsbalkens kap. 11 stadgas: »Till vallgång skola kvinnfolk brukas, där det ske kan, och ej gossar, vid 10 dalers bot.» Man skulle ju kunna tillskrifva detta stadgande en vänlig önskan hos lagstiftarne att, till förfång för skapelsens herrar, bereda damerna tillfälle till en för hälsa och sinne nyttig vistelse i naturens sköte, men ett k. bref af år 1769 tager oss ur en sådan behaglig föreställning. Afsikten med stadgandet har nog varit en annan.

* * *

Den gällande lagstiftningen om minderårigas användande i arbete mötte, då den skulle börja tillämpas, starkt motstånd och i en jättepeticion af år 1883 framställde arbetsgifvare och andra de »bekymrande olägenheter», de funnit därmed förknippade. Såväl med anledning häraf som med hänsyn till berlinerkonferensens beslut, däruti ju kvinnorbetet särskildt uppmärksammat, tillsatte k. m:t en komité med uppdrag att inkomma med förslag till den nya eller ändrade lagstiftning, som kunde finnas vara af förhållandena påkallad. Det är denna komité, som nu fullgjort sitt uppdrag och därvid föreslagit bestämmelser, som äro ägnade att, om de varda lagfästa, bereda kvinnor ökad skydd mot arbetets faror.

Låt oss emellertid därvid icke aldeles förbigå den vidlyftiga statistiska *utredning* angående, bland annat, antalet kvinnliga arbetare, dessas arbetslöner m. m., som komitén ävågabragt. Det

är för den, som önskar arbetets stora säningsfält tillgängligt för kvinnan, glädjande att erfar, det kvinnor i vårt land numera användas i ganska stor utsträckning och i en mängd skilda verksamhetsgrenar, där de fordom icke funno sysselsättning. Af de i komiténs tabeller upptagna arbetare i juni år 1890 äro 16.1 procent flickor och kvinnor. Relativt användas mera kvinnor under 18 år än öfver denna ålder. Bland minderåriga äro nämligen 21.5 procent af kvinnökön, men bland äldre blott 15.1 procent.

Hvad särskilda industrigrenar angår, består arbetareantalet till öfvervägande del af kvinnor inom tvätt- och badinrättningar (86.5%), spinnerier och väfverier (66.8%), tobaksfabriker, korgmakerier, ljusfabriker, skrårderier och skjortfabriker, möss- och hattfabriker, handskmakerier, mejerier, salterier och konservfabriker samt mineralvattenfabriker. De förekomma därjämte till mer än en tredjedel mot manliga arbetare inom guld- och silfververutillverkningen, kard- och borstfabriker, porslinsfabriker, tvål- och såpfabriker, tändsticksfabriker, sprängämnesfabriker, bokbinderier och litografiska anstalter, men användas icke alls vid skeppsvarf, vagnmakerier, skorstensfejerier och vatteuledningsverk samt i mycket ringa utsträckning vid flertalet öfriga industrigrenar. Absolut största antalet kvinnor är anställd i textilindustrien och näst denna komma tändsticks- och tobaksfabrikerna. Vi se således ett ganska mångskiftande fält för kvinnlig arbetskraft öppnadt. Den tid år längesedan förrunnen, då, på klagan af skraddareämbelets hedervärda skrå, att »kvinnfolk sig i deras näring innemåga.» vederbörande kunde allvarsamt åtvärna kvinnfolk att icke, delta ämbete till förfång, öfva något »bönhaseri». Äfvén skraddarne ha nu makat åt sig för kvinnorna af nålen.

Hvad *löneförhållandena* angår, är kvinnans arbete något mindre aflönadt än mannens. Medeltalet af veckoaflöningen utgör t. ex. för gossar mellan 14 och 18 år 6 kr. 33 öre och för flickor af samma ålder 5 kr. 37 öre. För yrkeskickliga äldre arbetare utgör högsta lön i medeltal för vecka i rörelser med lägst 10 arbetare, för män 11 kr. 16 öre och för kvinnor 6 kr. 84 öre, och den högsta lönen i sådana rörelser belöper sig till, för män 16 kr. 95 öre och för kvinnor 9 kr. 55 öre. I öfriga rörelser hafva dessa tal varit för män resp. 12 kr. 21 öre och 19 kr. 89 öre mot för kvinnor resp. 7 kr. 43 öre och 10 kr. 53 öre. Den högsta veckoaflöning, som utbetalts för kvinnor, har uppgått till 30 kr., men för män till 52 kr. 50 öre. I tobaksfabrikerna gifvas kvinnor de högsta aflöningsbeloppen.

Åtskilligt af intresse för erhållande af en fullständig bild af kvinnoarbetets utsträckning och art i vårt land kunde här vara att ytterligare beakta, men vi skynda öfver till *komiténs förslag till lag ang. minderårigas och kvinnors användande i arbete*. Lagen skulle omfattas icke blott fabriker och handverk samt därmed jämförliga handteringar, bergshandteringen samt sågverks- och brädgårdsrörelsen, utan ock, hvad för kvinnor är af särskildt intresse, handeln. Endast hemindustrien har måst undantagas. Samma föreskrifter skulle i regeln nu gälla för all under lagen hänförlig verksamhet.

Komitén har höjt åldersminimum för anställning till fyllda 13 år, och detta har skett såväl af hänsyn till folkskoleundervisningen, hvilken enligt normalplanen för folkskolan skulle vara med det 13:de lefnadsåret afslutad, som ock af hygieniska skäl. Åldern omkring 12 år skall nämligen vara ett för kroppsutvecklingen mycket ömtåligt tidsskede. Öfriga villkor för anställning hafva bibehållits. Har likväl någon minderårig, som fyllt 12 år, fullständigt genomgått folkskolans lärokurser och med läkarebetyg styrker sig kunna utan men deltaga i arbetet, skulle äfvén sådan få i arbete användas. — Det hade yrkats, att minderårighetens öfre åldersgräns, nu 18 år, skulle sänkas, men af hänsyn särskildt till kvinnorna har komitén bibehållit nämnda gräns.

Hvad angår arbetstiden, har komitén satt denna för barn under 15 år till 6 timmar, hvilket för 14-åringar innebär en inskränkning från nu medgifna 10 timmar, samt för minderåriga mellan 15 och 18 till 11 timmar

eller en timme längre, än hvad nu gäller. Under vissa förutsättningar skulle dock äfven 14-åringar kunna medgifvas en arbetstid af 11 timmar. Rasterna äro bibehållna vid $\frac{1}{2}$ timme och 2 timmar.

Men, jämte det *nattarbete* mellan kl. 9 e. m. och 5 f. m. förbjudits minderåriga, har komitén i allmänt hygieniskt och sedligt syfte utsträckt detta förbud till att gälla äfven för kvinnor i åldern 18—21 år. Komitén har således visserligen icke följt berlinerkonferensens önsknningar, utan stannat vid myndighetsåldern, anseende förmodligen sig icke kunna i allmänhet pålägga fullmyndiga en inskränkning i bruket af deras arbetskraft. Men äfven med den gjorda inskränkningen är det föreslagna stadgandet af vägande betydelse. Medan vidare *arbete under jord* förbjudits gossar, endast om de äro under 15 år, skulle sådant förbud gälla ej blott flickor, utan äfven kvinnor mellan 18 och 21 år, och skulle minderårig ej få användas till att sköta ångpanna eller rengöra eller smörja i gång varande transmission. Detta senare är särskildt af vikt för kvinnor, hvilka till följd af sin olämpliga klädedräkt äro mera utsatta för att indragas i en i gång varande maskin med framspringande delar.

Slutligen har komitén, till kvinnors skydd i hygieniskt afseende, upptagit bestämmelsen, att kvinna ej må till arbete sysselsättas, förrän 4 veckor förflutit, efter det hon blifvit moder.

Minderårigas användande i arbete, som är farligt, hälsovådligt eller synnerligen ansträngande, kan förbjudas eller ytterligare inskränkas, likasom å andra sidan eftergifter och undantag kunna meddelas, dock skulle i intet fall kvinnor under 21 år få till nattarbete användas.

Af intresse för hvar vän af statens värande om det uppväxande släktets väl äro vidare de bestämmelser, som åsyfta skolpliktens fullgörande och det nya stadgandet om årlig läkarebesiktning, men vi frukta, att vår afhandling redan öfverskridit det oss tillmätta utrymmet och nödgas därför tänka på slutet.

Det nämna vi blott till sist, att komitén äfven sökt åstadkomma en verksammare lagstiftning i afseende å de arbetare, som sysselsättas vid fosfortändsticksfabrikationen, men talet om kvinnornas användande i denna industri skulle måhända föra oss längre, än vi vilja.

* * *

I en reservation till betänkandet har afgifvits ett förslag till lag, som icke upptager bestämmelser för kvinnor ända till 21 år. För vår del uttala vi blott den förhoppning, att regeringen och riksdagen, då frågan föreligger till afgörande, skola på det med kvinnans väl bäst öfverensstämmande sättet lösa de viktiga spörsmålen.

Kvinnoemancipationens ifrare skola naturligen icke finna anledning att rosa ett betänkande, som sätter kvinnan i en annan ställning än mannen, men vi hoppas de skola lätt trösta sig därmed, att denna ställning är bättre. Och visst är, att den sanna kvinnofrågan, den som afser att höja kvinnan på hennes egen rika grund, därigenom förts ett godt stycke framåt.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

»Minns du det ännu?»

At *Lisbeth Lindemann.*

De sträfvade och arbetade rastlöst; men sorgerna, de bittra sorgerna! Hvad båtade att de älskade hvarandra och ännu voro unga? De kunde icke glädja sig öfver lifvet. Då barnen somnat, sutto de om kvällen tillsammans; han böjd öfver sina böcker, hon med ett handarbete, som hon dock snart lät sjunka i knäet. Så lutade hon hufvudet tillbaka och sade ofta sakta: »Jag är så trött, så trött!»

Då suckade han och strök henne smekamt öfver kinder och hår, och hon kysste hans hand. Ack, de älskade ju hvarandra så högt, så högt! — Men äfven kärleken behöfver sol för att yppigt frodas, och sorgerna kastade så kalla, dystra skuggor. — Båda voro öfverretade och utarbetade; mången gång kunde så fallas ett orättvist ord, och det — det var det bittraste.

Så gick år efter år. Ändtligen erhöi han en god ställning och goda inkomster. För barnen blef nu sörjdt; de gingo ut i världen, allt efter yrke och håg, och föräldrarne sade: »Må de gå i glädje, och Gud signe deras väg!»

Nu voro de åter ensamma som vid den tiden, då han förde henne som ung brud till sitt hem. Det var dock en egendomlig sak: de voro icke längre vana att sitta hos hvarandra utan sorger, utan oro, att så där ha tid för hvarandra. — Hade det blott varit förr!

Det var sommar. Då kom han hem en dag och sade: »Vi ha ferier i åtta dagar.»

»Ack, det var skönt,» sade hon — »hvila nu riktigt ut dig.»

»Ja, men du skall också hvila ut.»

»Jag? Jag gör ju nästan ingenting numer.»

»Jo, du släpar ännu ut dig alldeles för mycket. Och för att nu gå rakt på saken: jag har hyrt ett vackert landställe för oss båda; man kommer dit på en timme. Härömdagen styrde jag om det efter middagen, utan att du kunde ana något. Äfven våra måltider — på värdshuset — äro beställda — allt så bekvämt som möjligt. Du skall inte tråka ut dig med hushållet; vi skola ha ledigt tillsammans — eller hvad tycker du?»

»Ja — men —» hon såg helt förskräckt på honom.

»Du tänker på kostnaderna?»

Hon nickade.

»Nu kunna vi det,» sade han förnöjdt.

De bodde nu därute vid den lilla skogomkransade badorten. Sommaren var härlig och bjöd på varma, strålände dagar och milda aftnar. För de båda vid arbete och mödor vana förekom detta öfverflöd på tid helt sällsamt. Och så — denna ledsamma ensamhet! Ofta betraktade de förstulet hvarandra, såsom man betraktar någon, som länge varit borta och nu kommit åter. De gjorde långa promenader tillsammans och vände hem om aftonen vid solnedgången.

Då var det en gång — de gingo genom skogen; den sjunkande solen belyste furustammarna och gaf åt allt en underbar glans — då var det, som han plötsligt blef stående och såg henne i ansiktet. Det var nästan som genomskinligt af det rodnande varma skimret, och det låg något ömt, trånande öfver det — något som åter gjorde det ungt.

»Minns du det ännu?» frågade han plötsligt. Då kom erinringen öfver henne. Som förlöfvadt par hade de varit här med hennes mor

och systrar; denna väg gingo de hemåt vid solnedgången, och liksom nu hade dess ljus bredts öfver hennes ansikte och gestalt. De blefvo efter de andra, och han hade alltjämt fått lof att betrakta henne, hade kysst henne och sagt: »Hur skön du är!» Hon hade skrattat, så glädt, så hjärtligt, som man kan det vid aderton år.

»Minns du det ännu?»

En smal gångstig ledde från skogsbrynet ned mot stranden; de gingo hand i hand. På en liten höjning blefvo de stående; framför dem det i aftonsolen skimrande hafvet och den hvita stranden, omkring dem de doftande furorna, öfverallt djup frid. Där blickade de in i hvarandras ögon, dessa båda människor, hvilkas hjärtan voro uppfyllda af en så trofast inbördes kärlek — men sorgerna, som pressa hjärtat, hade med sina dystra skuggor fördunklat kärleken och förtryckt den.

Och nu trädde den fram på nytt, så stor, så härlig. Vål sent kanske, men ej för sent; när kommer kärleken för sent? Förr skulle den ha kunnat vara gladare — renare, skönare ej. Han grep hennes händer, och hon lutade sitt hufvud mot hans bröst som den gången, då den starke mannen stod inför henne och bönföll, att hon skulle blifva hans.

»Minns du det ännu? Minns du det ännu?»

Ack, alla sorger voro försvunna, men kärleken bestod. Arbetsdagen låg bakom dem, och för dem var sabbaten ingången — helg för bådads hjärtan.

Rundtom denna underbara stillhet. Från fjärran ljud klockors klang; de ringde till helgsmål.

Kvinnofåfånga.

Man hör så ofta talas om flickors fåfånga. De ha ett lifligt medvetande, om hvad en fördelaktig apparation vill säga, och sträfva därför efter att på andra göra ett så fördelaktigt intryck som möjligt. Mot detta påstående finns ingenting att invända, ty svagheten för utseendet och den därmed förbundna önskan att behaga genom det yttre torde väl få anses vara den starkast utpräglade af alla kvinnans egenskaper.

Man fråge blott på samvete en ung flicka, hvad som går henne närmast till hjärtat — att anses ful eller dum. Öfver det sistnämnda skall hon förarga sig och slutligen veta att trösta sig, men det förstnämnda efterlämnar äfven i den förståndigaste kvinnas själ oftast ett styng, som aldrig kan riktigt försvinna. Är denna egenskap då ett fel, som en förständig uppfostran bör undertrycka? Jag vet, att många lärare, många fäder och till och med mödrar, som ha allvarlig anledning att klaga öfver sina döttrars fåfånga, skulle besvara frågan jakande. Jag vet också, att fåfångan kan blifva roten till mycket ondt och dagligen är det, men det oaktadt skulle jag ej obetingadt vilja fördöma och skoningslöst bekämpa den.

Jag skulle ej vilja skaffa fåfångan ur världen. Om det enligt Lessing är från våra fel våra dygder uppspira, borde man väl kunna påstå, att detta allmänna kvinnliga fel innehåller fröet till de älskvärdaste kvinnliga förtjänster. Från samma svaghet för det yttre, i hvilken fåfångan har sin rot, härstammar äfven sinnet för renlighet, ordning och prydighet, som är så nära besläktadt med skönhetssinnet, hvilket vi aldrig skulle vilja undvara, ty i detta hvilar den tjustning, en kvinno-

hand förstår sprida omkring sig. Med denna makt binder kvinnan mannen och barnet vid hemmet och utöfvar omärkligt och kanske oaf-siktligt ett sedligt förädlade inflytande.

Det yttre står i nära sammanhang med det inre, och där harmoni och smak råda i hemmet, där verkar det estetiska inflytandet genom sinnet på lynnet.

Äfven den önskan att behaga, som är för-enad med fäfangan, böra vi ej obetingadt klandra. Den är nära besläktad med den fin-känsliga blyghet, som gör kvinnan till de goda sedernas väktarinna. Liksom hon, som själf är lätt mottaglig för yttre intryck, söker göra sitt ytte så behagligt som möjligt för andra, vill hon äfven i ord och uppförande undvika allt, som kan verka oangenämt och sårande.

Kvinnans fäfanga, hennes begär efter prydnader, hennes sträfvan att synas vacker ha sin rot djupt i glädjen öfver det sköna och öfverhufvud öfver lifvet. Ur denna känsla framspringer det för kvinnan särskildt utmärkande glada lefnadsmodet, utan hvilket en kvinna aldrig kan fylla sin egentliga uppgift, och som ej, om det saknas, kan ersättas af någon aldrig så hög själs- och karaktärsegenskap.

Den som våldsamt ville utrota den kvinnliga fäfangan, skulle råka i fara att med ogräset utrota många sköna blommor. För öfrigt skulle försöket i de flesta fall vara lika fä-fängt som oklokt. Den, som kämpar mot naturen, har en öfvermäktig fiende, men den som samverkar med naturen, en stark bunds-förvandt. Den kloke uppfostraren skall därför icke söka undertrycka den naturliga instinkten. Hans uppgift är att begagna de till att förädla och hindra för öfverdrifter. Det friska lefnadsmodet och glädjen öfver det sköna äro ovärderliga gåfvor, om man blott vinnlägger sig om att gifva dem en fast grund och en ädel riktning genom förståndets och karaktärens utveckling. Har man väl sorjt därför, skola ej en oskyldig fäfanga öfvergå till dåraktigt prydnadsbegär och uppskattandet af det sköna icke till öfverskattning af egen skönhet.

Må man blott bibringa flickan en verkligt sedlig lifsåskådning och en allvarlig sträfvan efter det goda och sanna. Må man lära henne inse, att det yttre icke bestämmer människans värde, och man har uppnått mera, än om man direkt motarbetat fäfangan.

Jag måste i sammanhang härmed tala om ett fel, som många mödrar och uppfostrarin-nor begå i den bästa afsikt. De säga till den uppväxande flickan vid alla tillfällen, att hon ej är vacker, utan snarare ful. Denna tro söka de sorgfälligt nära och anse sig därmed ha kvävt fäfangan i dess frö och gjort flickan en viktig tjänst. Denna åsikt är helt och hållet oriktig. En vacker flicka kommer snart nog till det medvetandet, att hon är det, äfven om man alla dagar säger henne motsatsen. Och en ful flicka blir i medvetandet om sin fulhet i de flesta fall helt olycklig. Känslan af skönhetens höga värde är af naturen så starkt utpräglad hos hvarje kvinnligt väsen. En flicka, som är medveten om, att hon saknar denna fördel, blir därför ej likgiltig för densamma, utan öfverdrifver till och med dess värde för att så mycket djupare känna sin egen fulhet. Detta är en känsla, mot hvilken intet förnuftsresonemang hjälper, och som först med åren under många hemliga strider öfver-vinnes, men sällan utan att lämna en smär-tande tagg kvar. Och hur mycken ungdomlig glädighet, hur mycken glad själförnöjelset går därvid ej förlorad. För visso hör detta äfven

till kapitlet om de synder, som af fullvuxna begås mot barnen.

Aldrig, icke ens på skämt och i bästa afsikt, borde man säga en flicka eller låta henne känna, att hon är ful, tvärtom bör man bibringa hvar och en den tanken, att hon genom vänlighet, ett angenämt sätt och en omsorgsfull klädsel kan vara vacker — och äfven är det.

Man behöfver därför ej begagna sig af en osanning. Det är ju så lätt att fiona ett barnansikte vackert, om vi hålla af det, och jag är öfvertygad, att mången ful flicka skulle vara mindre ful, om icke medvetandet om hennes fulhet kastade en ständig skugga öfver hennes ansikte.

Marie.

Myndighet åt gift kvinna.

Det är för våra läsarinnor bekant, att riksdagen år 1884 aflät en skrifvelse till k. m:t, hvori begärdes utarbetande af ett lag-förslag om vissa förbättringar i lagstiftningen rörande äkta makars egendomsförhållanden. Nya lagberedningen utarbetade efter uppdrag ett förslag i den af riksdagen utpekade rik-tningen, hvilket i slutet af förlidet år af k. m:t förklarades icke kunna läggas till grund för någon framställning till riksdagen. I stället uppdrog k. m:t åt nya lagberedningen att be-handla några mindre viktiga saker, såsom om boskildnad m. m.

Då nu sålunda den stora och viktiga reform-frågan om ett verkligt trygghet af gift kvin-nas äganderätt och ställning i öfrigt hotade att blifva på obestämd tid undanskjuten, har man inom riksdagen insett nödvändigheten af att söka hålla den vid lif.

Så har vid nu pågående riksdag af lektor M. Höjer, understödd af professorerna A. E. Nordenskiöld, Christian Lovén, Curt Wallis samt fabrikkören Olof Olsson en motion blifvit väckt i frågan. I denna motion togs steget fullt ut. Det har alltid visat sig, att alla mer djupgående försök till förbättring i den gifta kvinnans ställning stöta på hinder i bi-behållande af mannens i lag stadgade måls-mansskap öfver kvinnan. Motionärerna föreslå därför, att riksdagen måtte i skrifvelse till k. m:t anhålla om aflåtande af förslag till sådan ändring i gällande lagstiftning, att, med upp-häfvande af mannens målsmansrätt och egen-domsgemenskapen mellan makar, gift kvinna må, likasom man och ogift kvinna, blifva berättigad att såsom myndig själf råda öfver sig och sin egendom.

I motiveringen till detta förslag visas, huru man i England och Norge kommit ett godt stycke framför oss i detta hänseende, hvar-efter det vidare heter:

Att mannens själskrifna och oansvariga förmynderskap öfver hustrun skulle utgöra en betingelse för ett sannt äktenskap, torde icke vidare med fram-gång kunna göras gällande. Vår nuvarande lag-stiftning har också redan brutit med denna åskåd-niug, då den genom stadgandena om äktenskaps-förord möjliggjort äktenskap, där mannens förvalt-ningsrätt öfver hustruns egendom och egendoms-gemenskapen äro helt och hållet häfda.

Icke heller kan det, såsom mången invänder, an-seas såsom ett så synnerligt djärt språng i nödig historisk utveckling att på en gång borttaga det enda återstående undantaget från den redan genom-förda, mer genomgripande reformen, enligt hvilken kvinna berättigats att i juridiskt afseende vara lika myndig som man, och detta desto mindre som lag-stiftningen redan gjort början till nämnda följdriktiga steg, därigenom att den medgifvit gift kvinna rätt att råda öfver, hvad hon genom eget arbete förvärf-

vat, äfvensom beredt henne tillfälle att medels för-ord vinna själfständig förvaltningsrätt öfver sin en-skilda egendom. Samma anmärkning gäller om den lagändring, som nära och följdenligt ansluter sig till ett stadgaude, om att gift kvinna skall vara myndig, nämligen upphäfvandet af egendoms-gemenskapen mellan makar, hvilken ju redan enligt gällande lag ej existerar i fråga om viss egendom och dessutom kan genom förord alldeles häfvas.

De lagförändringar, hvartill nya lagberedningen nu fått uppdrag att utarbeta förslag, torde väl blifva ägnade att i en del fall mildra yppade missbruk af mannens målsmansrätt, men syfta icke att i någon mån föra själfva reformfrågan framåt.

Vid sådant förhållande, och då något annat initia-tiv icke torde vara att förvänta från kongl. maj:t, är det ändamålslost att ytterligare förlänga det långa uppskofvet med sakens behandling genom att afvakta den ovissa tidpunkt, då nämnda lagförslag till äfven-tyrs kan blifva framlagdt för riksdagen.

Motionärernas förslag, hvars öde i riksdagen under nuvarande förhållanden ej kan vara tvif-velaktigt, har emellertid till uppgift att hålla frågans behandling uppe och intresset vid lif.

Tre systrar.

En sannsaga

berättad af

Vilma Lindhé.

(Forts.)

Granskogen trängde sig nästan ända fram till boningshuset. Framför det låg träd-gården med terrassformiga sluttningar ned till Långsjön, som bredde ut sig mellan löfklädda holmar, skogiga, branta stränder och bördiga dalsänknningar. Längst bort i fjärran förto-nade sig bergen i mjuka blånande konturer.

Tvårs öfver sjön — där den var som smal-last — lågo kyikan och prästgården. Åkte man sjön rundt, var det en styf mil att fara, men togs genvägen öfver vattnet, var man där på några minuter. På sjön var ständigt lif och rörelse af små båtar eller under vinter-tiden af körare, fotgångare och skridskoåkande. Öfver isen hade grannarne också lättast att besöka hvarandra, och så länge den bar, var ingen ända på slädpartier, baler och festlig-heter.

Denna vinter var det lifigare än någonsin!

De vackra systrarna voro med öfverallt, frade, hyllade och älskade hvart de kommo. Aldrig hade de varit vackrare eller så hän-gifvit sig åt nöjet!

Väl voro kinderna blekare och i ögonen en drömmande glans, men det gjorde dem endast mera tilldragande.

Glömma ville de — söka hjälp och ersätt-ning i nöjet — och allt ifrigare jäktade de från fest till fest.

Oftare än någonsin syntes majoren i dansen med någon af dem, och majorskan ledsnade aldrig att se på, förtjust och öfverlycklig, varade festen än till ljusan dag. Tröttnade musiken, var det hon, som satte sig till pianot och tog vid.

Men de måtte dansa hur som helst, flydde glädjen allt längre från de båda unga. Det hade kommit något emellan dem, det visste och kände de med smärta. Mindre än någonsin kunde de undvara hvarandra, men när de voro tillsamman i enrum, kunde ingen af dem skämta, le och tala om småsaker af alla slag som förut. Den stora, djupa lifs-hemlighet, som tagit deras själar fångna, tyngde på bådas hjär-tan och skilde dem åt, förenade som de eljes voro.

Om de blott kunnat tala därom! Men ingen vågade, ingen ville göra början af fruktan att sára eller smärta den andra. Dock måste det sägas en gång — och snart — om frid skulle vinnas — det kände de mer och mer.

Annas lynne var svårare än någonsin, och mot alla, som kommo i hennes väg, var hon bitter och ovänlig, till och med mot föräldrarna och pastorn.

Öfver det osköna ansiktet låg ett mörkt, elakt uttryck, som gjorde det dubbelt fränstötande. Alla drogo sig också ifrån henne — alla utom den unge prästen som ej kunde se henne gå förlorad. »Hos henne som hos alla människor finns det något godt,» tänkte han och grubblade öfver sättet att få fram det.

Att komma med föreställningar och förmaningar tjänade till ingenting, det såg han. Troligtvis kände hon mer än väl sin skuld och led därpå. Det enda han kunde göra var att visa henne vänlighet, och det gjorde han vid alla tillfällen.

* * *

Sjön låg, så långt ögat kunde nå — hade legat sedan i november.

Nu var det i mars med långa, ljusa dagar, solsken och dagsmeja, men frost om nätterna.

Ännu gick folk fram och åter på de trampade stigarna, ännu körde bönderna sina foror på de utruskade vägarne, men att gå hvar som helst på isen var ej rådligt, förtunnad, skör och pipig som den blifvit af sol och blåst.

Annas älsklingspromenad var en obanad gångstig nere vid stranden. Där kunde hon gå i timtal rufvande öfver livvets bitterhet, samt Guds och människors orättvisa.

Där gick hon också denna vackra marsdag, då solen gnistrade öfver is och snö, smältande dem droppe för droppe. Intet af det vackra rundt om förnam hon, intet af det ljusa, glada, hoppfulla, som tonade genom rymden, bebådande vårens ankomst. In i sitt eget hjärtas mörker såg hon, utan att finna någon ljus punkt att fästa sig vid.

Ljudet af fotsteg och röster helt nära kom henne att rycka till. Det var systerarna, som kommo arm i arm nere vid båtbyggen. De sågo henne ej, där hon stod gömd bakom några buskar, men hennes blickar liksom sögo sig fast vid dem.

De åtsittande pålsbrämde jackorna framhöll deras smidiga växt, de ludna mössorna sutto så käckt på de vackra hufvudena, och det lockiga håret glittrade som guld i solskenet.

Hon höll händerna för ögonen som för att bekämpa en rent fysisk smärta.

Hvad de talade om, medan de gingo utåt sjön, kunde hon ej höra, men skulle gifvit sitt lif för att få veta det. Något mycket allvarligt säkerligen — det visade uttrycket i deras ansikten.

Ett ögonblick tänkte hon på att ropa dem tillbaka. Visste de männe, att isen ej var säker under prästgårdslandet, dit de vanligen ställde sina steg, liksom drifna af någon obetvinglig makt?

Hon hade redan orden på läpparne och var nära att ropa flere gånger, men alltid hölls hon tillbaka af stygga, trotsiga tankar. »De behöfde ej henne, och hon behöfde ej dem. Frågade de någonsin efter, när hon kom, eller hvart hon gick? Tänkte de annat än på hvarandra och — honom? Nej! Nej! De kunde gå dit bort igen för att vara honom närmare, för att försöka träffa honom eller locka honom till sig — hon skulle ej röra ett finger för att hindra det.»

Bittra brännande tårar trängde sig fram mellan hennes ögonlock.

För öfrigt togo de ej denna väg i dag! Hon andades lättare, liksom befriad från en tung börda.

Det såg ut, som tänkte de ej stort på, hvart det bar, där de gingo i oregelbundna linier och cirklar med böjda hufvuden, tätt slutna intill och liksom stödjande hvarandra.

Annas blickar följde dem girigt.

Att få vara med dem en enda gång — kunna vara med dem? Dela deras tankar, deras glädje, deras sorg!

Hon fattade ett hårdt tag i några nedhängande grenar. Gräto de ej i hvarandras famn, där de stannat midt på isen? Det såg så ut!

Det lindrade svedan i hennes eget hjärta likt balsam på ett öppet sår.

Ögonblicket därefter såg hon dem gå utåt isen med spänstigare, kraftfullare steg.

Nu ropade hon — af alla krafter — men nu var det för sent!

Himmelske Gud, där lågo de i öppen vak! Ett genomträngande skri ute från sjön och ett ännu hemskare från gångstigen vid stranden lockade folk ditut.

Anna liksom flög öfver isen, slet upp kappan under vägen, slängde den ifrån sig och kastade sig ned vid randen af det svartblå djupet.

Systerarna höllo sig ännu uppe vid iskanten — tillsammans som alltid — men då hon närmade sig för att söka hjälpa dem, brast den sköra isskällan, så att de släppte sitt tag och försvunno i djupet.

En kraftig hand ryckte henne tillbaka, och två stränga, förebrående ögon blickade hotfullt in i hennes. Hon hade ämnat kasta sig i vattnet, hon också.

Folk hade kommit till med störrar, åror, kälkar, rep, plankstumpar, yxor — allt hvad redskap som i hastigheten kunnat anskaffas; men isen var så svag rundt om, att pastorn, som ställt sig i spetsen för räddningsarbetet, först af allt måste tillropa mängden en befallande varning att ej närma sig.

»Gå undan!» sade han till Anna med en stämma så hård och skarp, att den var oigenkännelig, och hon kröp åt sidan ödmjukt som en straffad hund.

Där låg hon på knä på isen utan hatt och kappa, utan rediga tankar, utan förmåga att bedja eller gråta — förlamad af fasa och förtviflan.

Plötsligt rusade hon upp — fram till iskanten — men de stränga hotfulla ögonen drefvo henne tillbaka igen.

Pastorn var likblek, där han kröp fram på utlagda plankbitar med ett rep i handen. En gång fick han fatt i Matildas arm — kanske hade hon kunnat räddas, om hon ej varit så hårdt slutna intill systemen.

Ännu ett par gånger döko de upp — endast för att försvinna under iskanten.

Morgonen därpå efter flitig draggning fann man dem, i döden ännu fastare förenade än i lifvet.

(Forts.)

Husmoderlig almanack.

April.

Den oundvikliga, grundliga *vårstädningen* vill nog hvarje husmoder hafva undanstökad före påskhelgen. Åtskilliga vinkar om behandlingen af de särskilda husgerådssakerna hafva gifvits i n:r

14 och n:r 40 af föregående årgång. Med *finare möbler* måste man handskas mycket varsamt: sidenklädda soffor och dynor tåla naturligtvis ingen borstning, hvilken skulle ha till följd, att sidenet blefve luggigt — klappning med en ren linneduk är här tillräcklig. Till *ljusa broderiers* rengöring från dam begagnar man en särskild möbelborste, till sammetsmöbler en s. k. sammetsborste och till plyschmöbler en ganska hård sådan. — *Divansmattor* hängas helst öfver en piskbock; de *rullas* vid borttagning och efter piskningen. Alla gångmattor böra äfven vid uttagningen hoprullas eller läggas ordentligt — något som tjänstefolk i allmänhet ej är noga med. — *Halmattor* kunna rengöras genom skarp borstning med ljumt saltvatten. — Vid förnyande af *skänkremsor*, de må nu vara broderade, virkade, af pressadt papper eller utstampad blommig vaxduk (hvilket sistnämnda är utmärkt praktiskt), finnes ett behändigt sätt att fästa dem, näml. medels ritstift.

Då *illuminationsskaminen* släckts för att ej mera tjänstgöra nu, uttagas alla asklämningar, glimmerglasen tvättas försiktigt eller skuras, om så behöfs, med litet pulveriserad pimpsten, hvarefter prydnaderna blankskuras och allt järn gnides med terpentin och olja. — De tomma eldstäderna i kakelugnarna ägna sig förträffligt till förvaringsrum under sommaren för rökta varor, hvilka inlindas i tjockt gråpapper.

Grafsårdar aftäckas nu; om graniten behöfver någon rengöring och vatten ensamt ej förslår, tager man ammoniak till hjälp; slutligen återställer man glansen genom ingnidning af olja och polering med en yllepapp. — Under denna *galoschernas* tid påminnes om »Resedas» goda råd, sid. 114. Ill-dje årgång, angående deras behandling. — Påskäggens förtärande medför en demoiering af de nyss så fint skurade *silfverskedarna*; de *anlupna* ställena aflägsnas dock lätt med litet ättika och sot eller fuktadt salt. — *Sommarhattar* sändas nu till ompressning, så framt de äro det värda. — *Björklake* vinnas i denna månad, allt eftersom frosten viker och innan björkarna börja löfvas. — Insamling af de vilda örter, hvilkas spädaste blad kunna användas i köket som surrogat för sallad, spenat o. d., sker efter tillfälle och lägenhet.

I *trädgården* blir i denna månad fullt upp att göra. Skrockfulla husmödrar iakttaga, att allt som skall växa ofvan jord (med undantag af örter och bönor), sås vid *nymåne*; i *nedan* däremot rofvor, lök jämte alla andra rotväxter. — Den på senhösten sådda spenaten skyddas för nattfrosten genom öfvertäckning med tidningspapper. Unga årtplanter beströs för samma ändamål med torfströ; de unga skotten skyddas för sparfvarne, om man kappar dem, d. v. s. myllar jord öfver helt och hållet och upprepar detta, tills plantan blifvit kraftigare och mörkare. — Morotfrö, som gärna vill klibba ihop, gnides mellan händerna och utsås tunnt i bredsädd med spenat eller rädisor emellan, hvilka senare äro skördade, innan morötterna utvecklas.

Löksängen öfvermyllas med ett fett jordlager, schalottenlök däremot med stenkolsaska. Om lök hålles mycket fuktigt under växten, blir den sötare och mildare till smaken. — *Sparrissängarna* jordningställas, så snart det går an, och gödas med koksalt. *Gräsmattor* förnyas, hvartil en blandning af 450 gr Raygräs och 50 gr Fioringräs skall vara utmärkt; dock kan man aldrig räkna på vackra gräsmattor i skuggigt läge. *Gurkor* på kalljord kräva ovilkorligen en solig plats; fröna låter man gro förut i sägspån och vatten; den tidigaste gröna slanggurkan är den mest lämpliga och kärnorna böra helst vara 5 år gamla. — Har man gjort en *rabarbersädd* af frö, så måste man flitigt vatna de unga plantorna och gallra bort dem, som ha *gröna* skaffblad. Redan om hösten kan man omplantera dem, men första vintern böra de vara öfvertäckta med halm. — Nyzeeländsk spenat (*Tetragonia expansa*), som tillåter skörd ända in i sena hösten, måste sås förut i krukor, plantorna utsätts i maj och juni på 1 meters afstånd från hvarandra.

För att förekomma jordloppor tillrådes att så trädgårdskrasse kring sängarne; om stenkols- eller träaska strös öfver sängarne, lära de äfven afhållas, samt om fröet förut legat i saltvatten och därefter torkat väl i solen.

Stenia.

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

Ur notisboken.

Ett dödsbud från Italien har i dagarna ingått, ägnadt att inom vida kretsar väcka sorg och förstämning, om man än de senare åren haft anledning att bereda sig på detsamma. Den framstående sångerskan fru *Georgina Sommelius-Bottero* afled nämligen i Florens den 17 mars efter ett långvarigt lunglidande. Då Idun redan vid den älskliga konstnärinnans senaste besök i fäderneslandet — hvilket ägde rum år 1890 samtidigt med hennes mans framgångsrika gästspel å k. Operan — meddelade såväl hennes porträtt som en sympatisk teckning af hennes lif och konstnärskap, hänvisa vi till denna uppsats, då nu timmen slagit för landsmaninnor och vänner att rista runan öfver hennes minne.

Svenska kvinnan på Chicagoutställningen. På föranstaltande af den af Fredrika Bremerförbundet tillsatta komitén, med uppgift att träffa lämpliga anstalter för den svenska kvinnans värdiga representerande vid världsutställningen i Chicago nästa år, hölls i lördags ett tredje möte å Hôtel Continental. Därvid företogs förnyad granskning af förslaget till de skilda komitéernas sammansättning. Dock ha dessa ännu ej så stadgats, att vi i dag kunna meddela ledamotsförteckning.

Öfver alla dessa komitéer, till antalet 11, hvaraf flere delade på sektioner, valdes en *centralkomité*, som har att förmedla samarbetet med myndigheterna och komitén i Chicago. Centralkomitén består af generaldirektörskan *Akerman*, justitierådet *Oliverona*, fru *Ankarsvård* samt förkärna *Fries* och *Warn* och har närmast beröring med den s. k. »allmänna komitén», bestående af de särskilda mindre komitéernas ordförande.

Till assistent vid Svenska mosskulturföreningen har styrelsen, i ledigheten efter kand. Rohden, som den 1 april frånträder sin befattning, antagit fröken *Eva Nordenskiöld*. Fröken N., som är brorsdotter till professorn frih. Nordenskiöld, har idkat kemiska studier vid universitetet i Helsingfors samt äfven deltagit i arbetena på Landbruksakademins kemiska laboratorium å Experimentalfältet vid Stockholm.

För fosterlandet. Svenska kvinnoföreningen för fosterlandets försvar, som år 1890 ställde ett belopp af 24,000 kr. till konungens förfogande i och för inköp af mark å det vid Karlsborgs fästning belägna Vaberget, lär hafva för afsikt att såsom bidrag till inköp af några mindre pansartorn för det å samma berg nu under arbete varande fortet erbjuda ett större penningbelopp, under förutsättning att riksdagen kraftigare än hittills låter bedriva dessa befästningsarbeten.

Kvinnlig organist har utsetts i Färgelanda församling i närheten af Venersborg, där fröken *Maria Ferlin* betrotts med detta för en kvinna sällsynta ämbete.

En finsk banbryterska. Femtio år fyllde den 17 mars fröken *Rosina Heikel*, Finlands första kvinnliga läkare.

Hos hennes rikt begåfvade ande vaknade redan tidigt håg för läkarekallet, och ehuru vägen ej var banad, kunde intet hinder kväfvad den inneboende kallelsen. För 28 år sedan begynte fröken Heikel sina studier i anatomi och gymnastik. Vägen var då hård och obruten, men slutligen vanns målet, och för 14 år sedan tillerkändes fröken Heikel rättighet att utöfva läkarekallet i sitt hemland. Denna seger var visserligen värdefull för henne själf, men i vida högre grad för alla dem, som fått lyckan att anlita en läkare af sitt eget kön, och af högsta betydelse för de unga kvinnor, som härefter ägna sig åt läkareverksamheten.

Two förlovade kandidater. Förlofning mellan en fil. lic. och en med. kan. torde med all säkerhet höra till sällsyntheterna. En sådan har emellertid i dagarna eklaterats, i det med. kand. fröken *Anna Glasell* förlovat sig med amanuensen vid riksmuseets paleontologiska afdelning fil. lic. *Gunnar Andersson*.

Prinsessan Karadja som författarinna. Prinsessan Karadja, som bekant född Smith, en dotter af den kände grosshandlaren L. O. Smith, har uppträdt som författarinna på franska. Den bok, hon utgifvit, utgöres af en samling aforismer, sammanförda under titeln *Euinceilles* (Gnistor). Boken, som är dedicerad till prinsessans man, utmärker sig för en sällsynt vacker utstyrelse och är utgifven af förläggaren *Alphonse Lemerre* i Paris.

Den djärfva engelska upptäcktsfarerskan *Frank Sheldon* har nyligen fullbordat en expedition till det inre Afrika. Man skulle ha trott, att hon på denna äfventyrliga färd medförde så litet bagage som möjligt. Men *Evas* dotter förnekade sig icke. En engelsk tidning berättar, att *Frank Sheldon* till det mörka fastlandet medförde en elegant baldräkt af hvitt siden med långt släp. Hvarje gång hon uppvaktade någon höfding, iförde hon sig denna skrud. Och *Frank Sheldon* själf försäkrar, att »höfdingarna voro alldeles förtjusta öfver denna uppmärksamhet, hvilken aldrig förut visats dem af någon.»

En vacker guvernantlön. Konungen af Siam vill, att hans döttrar skola uppfostras af en engelsk lärarinna. Han har därför gjort förfrågningar i England efter lämplig person och bjuder verkligt lysande villkor: 12,000 kronor i årlig lön, fri bostad och fritt vivre i det kungliga palatset samt för öfrigt en massa förmåner.

Teater och musik.

Kungl. operan. Till omväxling med de mer eller mindre lyckade debutanter, som på senaste tiden framträdt å k. operans scen, har man under den gångna veckan fått höra en verkligt framstående operasångerska af utländsk extraktion. Förut alldeles okänd här hemma, kom fru *Beatrice Véhon-Halvorsen* hit, utan att föregås af de vanliga reklamerna. Men redan vid första uppträdandet, som *Violetta* i »Den vilseförda», tog hon publiken med storm. Angående detta uppträdande och fru V.-H:s egenskaper som sängerska hänvisa vi till den med det värderade märket *H. G. S.* signerade uppsatsen till den ärade sängerskans porträtt. Vi vilja endast tillägga, att efter fru V.-H:s uppträdande som *Margareta* i *Gounods* »Faust» endast en mening kan vara rådande beträffande hennes säng och sängsätt. Sällan om ens någonsin har t. ex. juvelarian utförts på ett mera monstergiltigt sätt än nu, hvarjämte särskildt torde böra framhållas trädgårdsscenen i tredje akten samt femte aktens fängelsescen. Mot spelet hafva vi hört åtskilliga anmärkningar framställas. Vi anse dock, att den ärade gästen därutinnan iakttagit ett berömvärdt lagom, som dock, där så behöfvades, blir af verkligt gripande art, såsom i dödsscenen i »Den vilseförda», hvilken utfördes lika enkelt naturligt som djupt gripande. Endast i mimiken skulle vi måhända önska litet mera uttrycksfullhet. Sängen är emellertid och helt naturligt hennes starka sida, och med den tager hon ock ofelbart sin publik.

På tal om »Faust»-föreställningen i måndags kunna vi ej underlåta att särskildt komplimentera *hrr Ödman* och *Sellgren* för deras utförande af *Fausts* och *Mefistofeles*' partier. Båda tyckte vara förträffligt disponerade. Litet mera dämoniskt i mimik och åtbörder skulle dock ej skada *hrr Sellgrens* *Mefistofeles*. *Hr Malmström* förtjänar erkännande för sitt öfvertagande af *Valentins* parti, hvarigenom operans uppförande möjliggjordes. Fröken *Karlsohns* *Siebel* är för väl känd för att särskildt behöfva framhållas.

I *Ibsens* »Härmännen på Helgeland» uppträdde förliden lördag fröken *Mejlender*, hvilken nu återhämtat sig från sin opasslighet, som bebådadt i *Hjördis*' roll. Totalintrycket af denna hennes tredje debut var afgjordt godt; två ting äro synnerligen förtjänta af beröm: den ungdomliga värme, med hvilken hon helt ger sig hän i rollen, och den för en främling sällsynta korrektheten i den svenska dialogens uttal. Hon sträfvat tydligen att gifva ett hjärt dramatisk uttryck åt de skarpt motsatta skiftningarna i *Hjördis*' karaktär, och om äfven härvid öfvergångarna ibland bli väl oförmedlade och de lidelsefulla utbrotten någon gång en smula för patetiska, uppnår hon i det hela god effekt och lyfter sig i flere moment till verklig öfvertygande kraft. Helt visst finnas här vackra förutsättningar, som efter vunen mognad och konstnärlig afrundning böra borge för mindre hvardagliga resultat.

Fröken *Zetterbergs* bemödanden att tolka det kvinnligt blida och veka i *Dagnys* väsen följas ej af samma framgång. Det blir något nästan plågsamt förtryckt och förkrämt öfver denna vikingadotter, som väl ingalunda varit skaldens afsikt och på intet vis härrör från karaktärens teckning. En liknande otillräcklighet att gifva figuren *frisk* liffullhet förspörjes äfven hos *hrr Hjertstedt* i *Thorolfs* parti.

Men öfver den framställning, som öfriga roller få i denna senaste uppsättning af den norske skaldens vikingadrama, kan dess bättre sägas hvilat den rätta bredden. Så förlänar *hrr Ranft* åt den gamle *Örnulfs* väldiga skepnad och *hrr Skånberg* och *Engelbrecht* åt *Sigurd* sjökoning och *Gunnar Herse* en kraftig relief, som kommer dem att träda fram ur den gammalnordiska ramen med dessa en smula öfvermånskliga mått, som barnen — vi stora som små — älska att lägga öfver sagornas hjältar.

I morgon lördag gifves den fjärde symfonikonserter för denna säsong. Programmet upptager: 1) *Schumanns* »Manfred»; 2) *Trå* isländska melodier för stråkorkester af *Svendens* samt 3) *Bæthovens* pastoralsymfoni.

— *Coquelinska sällskapet* anländer hit den 17 dennes med *ångaren Express*. Dagen därpå gifves första föreställningen, då *Victorien Sardous* dram »*Thermidor*» uppföres med *Coquelin* som *Labussière*. Den 19 gifves »*L'Indécis*», enaktskomedi, samt »*La mégère apprivoisée*», en bearbetning efter *Shakespeares* »*Så tuktas en argbigga*». Fru *Ellen Hedlund* utför häri sin gamla roll, *Catharina*, *Coquelin* blir *Petruccio*. Den 20 april: a) »*Le député de Bombignac*», komedi i 3 akter af *Bisson*, (*Chantelaur*: *Coquelin*), samt b) *Molières* »*Les précieuses ridicules*», (*Mascenville*: *Coquelin*). Den 21: a) »*L'Aventurière*», (*Annibal*: *Coquelin*), b) »*Un crâne sous une tempête*», skämt i en akt af *Dreyfus*, (*Coquelin* och fru *Hedlund*). Den 22: a) »*Monsieur Scapin*», komedi i 2 akter af *Jean Richepin*, med *Coquelin* i titelrollen, samt b) *Ernst Ahlgrens* enaktskomedi »*Par Téléphone*», (*Ellen Hedlund*). Den 23: »*La mégère apprivoisée*». Den 24: »*Par Téléphone*», »*Gringoire*» (med *Coquelin* i titelrollen) samt »*Un crâne sous une tempête*».

K. Dramatiska teatern gifver fortfarande med oförminskad framgång *Echegarays* kvicka komedi »*En kritikers debut*», hvilken afton efter afton framkallar det lifligaste bifall. Innan någon utländsk nyhet vidare upptages, vore det skäl, anse vi, att direktionen toge i öfvervägande, om det ej vore förenligt både med k. Dramatiska teaterns uppgift och dess ekonomiska intressen att åter framföra något af våra gamla svenska lustspel. Ett godt uppslag härtill torde kunna sökas i det stormande bifall, som kom *Blanche's* klassiska lustspel »*Ett resande teatersällskap*» till del å den i allo lyckade *matiné*, som i söndags gafs å k. Dramatiska teatern af dess regissör *Axel Roos*. Och lämpligare representeranter för de tre hufvudrollerna *Sjövall*, *Ölander* och *Gråström* än *hrr Grönder*, *Lagerqvist* och *Bæckström* torde för närvarande näppeligen kunna uppplatas. Visserligen har *hrr Lagerqvist* redan dragit sig tillbaka från teatern, men säkerligen skall han, hoppas vi, gå en tacksam publiks önskningar till mötes och återtaga sin gamla glansroll, om stycket tages upp. *Hr Grönder* var helt enkelt ypperlig som teaterdirektören; denna roll torde ock få räknas som hans allra bästa efter engagementet vid Dramatiska teatern. (Sedan ofvanstående var uppsatt och just som tidningen skall läggas i press, erfara vi, att »*Ett resande teatersällskap*» fr. o. m. torsdagen gifves hvarje afton i denna vecka och med samma rollbesättning.)

För att ytterligare nämna några ord om *hrr Roos'* *matiné*, så inleddes densamma med *Otto Benzons* fina proverb »*Tillfälligheter*», hvilket erhöll ett alldeles ypperligt utförande af direktör *Fredrikson* och fröken *Seelig*. *Hr Engelbrecht* deklamerade *Tegnér's* »*Sång till solen*», och fru *Rundberg* föredrog på sitt oafterhärmliga sätt några mycket roliga visor på danska, hennes modersmål. Salongen var utsåld i förköp.

Vasateatern bjöd i lördags åter på en ny operett, denna gång af en här förut alldeles okänd kompositör, *Ed. Jakobowski*. »*Jack och Bob*», burlesk operett i 3 akter af *Paulton* och *Bellamy*, är från engelskan fritt bearbetad af *Harald Molander*. Och att bearbetaren ej skämt bort texten, kan man med kändedom om hans skicklighet och fyndighet taga för gifvet. Slående repliker och kvicka vitsar, någon gång nästan alltför djärfva, föreläsa ej att hålla en munter stämning i salongen vid lif. På det sannolika i styckets handling får man emellertid ej ställa för stora anspråk. Både styckets idé och musiken äro för öfrigt föga originella. Den senare innehåller emellertid flere sångbara nummer. Styckets framgång hvilat hufvudsakligen på det sätt, hvarpå de båda titelrollerna utföras. Och erkännas måste, att de båda landsvägsridarne *Jack* och *Bob* ej gärna

kunnat få ett par bättre representanter än hrr *Warberg* och *Strömberg*, hvilka med en oförläpelig galghumor, värdig de bägge galgkandidater de föreställa, locka publiken från den ena skrattsalfvan till den andra. De belönades också med det lifligaste och mest välförtjänta bifall. Bland de öfriga uppträdande förtjåna hrr *Lundahl*, *Hagman* och *Ander* jämte fröknarna *Grönberg* och *Ekström* samt fru *Lindström* att nämnas.

Auliska kvarletten gifver sin sista kammarmusiksoaré för säsongen nästkommande måndag efter ett som vanligt utmärkt program.

Hona *Eibenschlitz*, hvilken för några år sedan uppträdde härstädes som »underbarn», har nu ytterligare utbildat sig som pianist och gifver som sådan konsert härstädes om tisdag i Musikaliska akademien.

Idealerna.

Berättelse

af

C. O. Gumelius.

Belönad med hedersnämning vid Iduns stora pristäffing.

Doktorsn och hans trinda, trefliga doktorinna skål dracks under skratt och bravorop, och så kom notarien Malte Ströms tur.

Han var ganska olik sina vänner, denne man med de skarpa dragen och den djupa blicken, hvilken liksom borrar sig in i det föremål, hvar på den fästes. Äfven nu, då de öfriga ännu skratade åt doktors ideal, tycktes han taga saken på sitt vanliga allvarliga sätt, och det var med ett nästan drömmande tonfall han, efter att hafva höjt handen för att begära tystnad, långsamt och sakta yttrade:

«Mitt ideal? Vet jag väl själf, huru det är? Så mycket kan jag dock säga, att min blifvande hustru måste vara lika fjärran från Bäckes rodocka som från doktors köksa. Om jag någonsin gifter mig, vill jag i min maka finna en bildad och intelligent vän, ej blott villig att följa mig på mina intellektuella ströftåg, utan eggande mig till andlig verksamhet både genom uppmaning och äfven exempel. Sålunda stödjande och uppmanande hvarandra skulle vi vandra vår väg genom lifvet och kunde då vid dess slut med tillfredsställelse se tillbaka på ett arbete i det godas, det ädlas, det nyttigas tjänst. Men,» tillade han och såg upp med ett småleende, som märkvärdigt förskönade hans drag, »låt äfven mig som de föregående vännerna sluta med en inbjudning att gästa mig och min hustru. Jag lofvar, att ni ej skola behöfva lefva på själaspis, ty lyckligtvis finnes det både hushållerskor och kokerskor att få.»

Den relativa tystnad, som rådde sedan paret Ströms skål druckits, afbröts oförmodadt af ett klingande skratt, hvilket framkom så plötsligt och fulltonigt, att man väl märkte, hur den skattande sökt kväfva det, ehuru förgäfvets. Allas ögon riktades på en ung man, hvilken med högröda kinder och tårade ögon ännu kämpade mot paroxysmen.

»Se på Collén!... hvad går åt dig?... är du rent befängd?» haglade utrop och frågor omkring honom.

»Jag ber så mycket om ursäkt,» sade han slutligen, »men det kom för mig en sådan lustig tanke, och her rarne veta nog, hur oemotståndlig lusten att skratta blir, då man försöker att hålla sig allvarsam.»

»Nå,» frågade någon, »hvad var det som var så roligt?»

»Åh,» genmålde Collén en smula förlägen, »det var just ingenting.»

»Seså,» utropade värden, »intet hemlighetsmakeri... i kväll måste alla tankar och känslor framläggas såsom i en öppen bok. Är det ej så?»

»Jo, jo,» instämde de öfrige.

»Ser du, min käre brukspatron, att det icke hjälper att pruta emot. Bekänn öppet och ärligt, hvad du skrattade åt.»

»Nå, så låt gå då, äfven med risk att ni ej finna det minsta lustigt däri. Du kallade mig nyss brukspatron, och detta öknamn har jag ju fått, därför att min far rår om ett bruk... det där vet ni. Men hvad ni inte veta, åtminstone ej allsammans, är, att det bruket ligger strax utanför

Storeby köping, där våra vattumän i sommar skola sköta sina respektive vikariat. Och hvad ni bestämdt inte ha en aning om är, att jag har lyckan äga trenne systrar, hvilka fullkomligt passa in på de tre idealerna.» Här blef talaren afbruten af en allmän skrattsalfva.

»Genast då Bäck beskrifvit sin artistiska fantasi, tänkte jag på min syster Siri, som målar, sjunger och spelar dagen lång. Doktors praktiska köksgudinna var syster Elsa upp i dagen, och jag var, redan innan Ström öppnat munnen, öfvertygad om, att han skulle teckna af min visa, poetiska syster Anna. Ni få därför förlåta mig, att jag brast ut i skratt, när min aning slog in till punkt och pricka.» Han drack ur sitt glas och sjönk tillbaka i stolen.

»Förunderliga ödets lek,» deklamerade nu festtalaren med en stor gest, »här hafva vi nu ej blott fått reda på, huru våra vänners idealer skola vara beskaffade, utan äfven fått veta deras namn. Må vi hoppas, att dessa tre så olika representanter för kvinnan i sin fullkomlighet skola i verkligheten motsvara, hvad fantasien målat, så att vi inom kort få gratulera Axel Collén till tre svågar med så lysande framtidsutsikter som de, hvilka i afton upprullat sig. Skål!»

Sedan glaset tömtes, lutade sig en bredvid Collén sittande mot honom och frågade sakta: »Men är det verkligen ditt allvar? Har du tre systrar? Och äro de så beskaffade? Det är ju aldeles otroligt.»

»Tyst du,» hviskade Collén tillbaka. »Har du ej hört talas om sanning med modifikation? Tre systrar har jag, det är då säkert, och inte skall det bli mitt fel, om de ej till punkt och pricka motsvara de där herrarnes idealer. Praktiska förutsättningar därtill hafva de redan, och med klok behandling hoppas jag kunna få dem rätt långt, hvar och en i sitt fack. Jag hoppas, att sommaren på det vördnadsvärda Finnsboda bruk skall medföra åtskilliga pikanta situationer.»

»Men är det riktigt grannlaga...?» invände den andre.

»Grannlaga!... Hvem katten tror du är grannlaga mot sina systrar? Och de där herrarne tänker jag ej genera mig för. De kunna minsann vara glada om... hm...»

* * *

På Finnsboda bruk.

Då man från Storeby köping följer landsvägen, som strax utanför tullen på en ställig bro går öfver den skummande Svartelfven, kommer man nästan genast in i själfva urskogen, tycks det. Så ofantliga äro furorna, så tätt stå de intill hvarann. Och då man träd in under denna grönskande dom, hör man på afstånd ett doft buller, hvilket för hvarje steg tilltager i styrka. Efter ännu en stund börjar ett och annat löfträd visa sig bland de stolta furorna, och så småningom öfvergår barskogen till en leende björkhage med däri inströdda majestätiska ekar. Dessa taga slutligen öfverhand, utmed vägen ordna de sig till en allé, och plötsligt öppnar sig för blicken en bördig slätt, i hvars midt synes en mängd byggnader behärskade af ett på en kulle liggande, slottslikt herresäte. Det är Finnsboda bruk.

Midt på byggningen åt trädgårdssidan var en stor veranda, bildad af massiva stenpelare, hvilka uppburo en balkong i jämnhöjd med väningen en trappa upp. Vildt vin slingrade sig omkring pelarne och i ett mellan dem fästadt gallerverk så tätt, att ej en solstråle förmådde tränga sig igenom, utom på de ställen där en sorts fönsteröppningar anbringats. I ett hörn låg en tjock matta på marmorgolvet, på mattan stod en bekväm hvilstol, och i stolen halfväg ett medelålders fruntimmer. En på mattan nedfallen bok vittnade om, att hon sysselsatt sig med läsning, men för ögonblicket tog hon sig en liten förmiddagslur. Stunden och stället lämpade sig också otvivelaktigt väl härtill. Det var alldeles tyst omkring henne, utom plaskandet af vattenkonsten där ute på altanen. Solen baddade på vinranksvägen och spridde en behaglig värme i den annars kalla stenverandan. På ett bord bredvid befunno sig en refrachissör, en kristallkaraff, ännu höljad af de genom det iskalla vattnet framkallade daggpärlorna, en solfjäder jämte andra verktyg för njutandet af ett riktigt dolce far niente.

Nu hördes dock lätta steg i rummet innanför, och genom den öppna dörren kom en flicka om sjutton eller aderton år. Hon var af medelstorlek, kanske något för fylig, men lätt och liflig i sina rörelser. Ett rundt ansikte med stora blå ögon, hvilka skälmskt tittade fram under en ostyrig blond pannlugg, en liten ständigt leende mun och en

nåsa, hvars något uppåtsträfvande tendenser ingalunda skämde bort det friska och täcka utseendet i sin helhet.

»Mamma...» utropade hon med klar och liflig röst, i detsamma hon trädde ut på verandan, men hejdade sig genast, då hon fick syn på den sofvaande modern.

Denna hade likväl vaknat och sade nu med en halft klagande, halft förtretad röst: »Hvad vill du, Elsa? Det är då märkvärdigt, att man aldrig skall få ro en enda stund för att läsa eller tänka en smula!»

Flickan kväfde ett leende och svarade lugnt: »Vi skola lägga in rabarber, och nu ville jag som vanligt hafva dem på vatten i butelj, men fröken har någon annan metod, och så ville jag fråga, hur mamma tycker.»

»Gör som du vill,» genmålde modern otåligen. »Jag hoppas verkligen att få vara i fred för de där odrägliga hushållsbestyren, sedan du kom hem. Af dina systrar har jag aldrig haft någon hjälp. De äro så opraktiska, men du hängde ju hjämt i köket förr, så jag trodde, att åtminstone du skulle hjälpa mig, när du blef fullvuxen.»

»Ja,» sade Elsa vänligt, »det vill jag ju så gärna göra... men så oerfaren som jag är, tänkte jag, att jag kanske borde fråga mamma till råds ibland.»

»Nej, det behöfs inte,» svarade fru Collén med lidande ton och utsände en hel dusch af eua de cologne öfver hufvud och panna. »Nu får jag min nervösa hufvudvärk igen! Kom ihåg en gång för alla, att jag är nöjd med, hur du ställer det. Du har hushållerskan och kokerskan att rådgöra med... låt mig bara få vara i fred.»

»Ja, gärna, om mamma så önskar,» genmålde dottern, tog upp boken, fläktade litet med solfjädern på moderns panna och skyndade därpå in igen. Frun drog en djup suck, anlade ännu en gång refrachissören, öppnade sin roman, och så var allt åter tyst, utom vattenstrålens plaskande och det dofva bullret från bruket på andra sidan om älfven.

Några timmar därefter träffades de hemmavarande medlemmarne af familjen Collén vid middagsbordet. Brukspatronen var en sextio års man, något korpulent med stora polisonger och aldeles kalt hufvud, jovialisk, ehuru man väl såg, att han var medveten om det anseende hans fäderneärfda rikedom medförde. Af de båda äldre dottrarna liknade Anna modern, under det Siri såväl som Elsa bräddes på fadern.

Under middagens lopp berättade brukspatronen, att han fått bref från sonen Axel, hvilken snart var att hemvänta. »Dessutom,» tillfogade den gamle och plirade illmarigt mot dottrarna, »berättar han, att de tre unge männen, som skulle till Storeby, äro hans intima vänner och utmärkt hyggliga och angenäma karlar. Jag hoppas nu bara,» avslutade han skattande, »att de tre feunixarne inte måtte förvräda hufvudet på er, små pullor.»

(Forts.)

Rättelse. I den uti Iduns n:r 9 för innevarande år införda, af undertecknad författade lefnadsskildring af konstnärinnan Christine Sundberg har det misstag begåtts, att fröken Sundbergs fader uppgifvits ha varit *bagare*, hvilken uppgift erhöles från såsom tillförlitligt ansedt håll. Sedermera har dock blifvit upplyst, att konstnärinnans fader var *tobaksfabrikör* uti den gamla välkända firman E. Swarss, hvilken ännu är i verksamhet i Kalmar.

C. L.

Innehållsförteckning.

Béatrice Véhon-Halvorsen; af H. G. S. (Med porträtt.) — Kärlekens strängar; af *Charlotte Lindholm*. — Skyddsbestämmelser för kvinnliga arbetare; för Idun af *Gregor*. — Minns du det ännu? Af *Lisbeth Lindemann*. — Kvinnofångarna; af *Marié Laudmann*. — Myndighet åt gift kvinna. — Tre systrar; en sannsaga berättad af *Vilma Lindhé*. (Forts.) — Husmoderlig almanack; april; af *Stenia*. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Idealerna; berättelse af C. O. Gumelius. Bel. med hedersnämning vid Iduns stora pristäffing. (Forts.)

